UNG FÖRETAGSAMHET

Ung Företagsamhet är en politiskt obunden och ideell utbildningsorganisation. Vi inspirerar och tränar unga att i skolan utveckla sitt entreprenörskap och sina företagsamma förmågor – för en positiv samhällsutveckling.

App som hjälper unga få jobb tog SM-guld och EM-silver

Nu siktar Sobb UF mot Europa med ny investerare i ryggen

Mellanstadieelever löser riktiga företagsproblem

Elever på grundskolan utmanas att lösa riktiga företagsproblem – för en mer hållbar värld

Integration som affärsidé

Frank Dallal Hedström startade UF-företag – nu prisas hans arbete

Siffran som gav entreprenörsprofilen rysningar

Sara Wimmercranz överraskades över antalet UF-alumner

Nobels fredspris

Därför är Ung Företagsamhet nominerade till Nobels fredspris för andra året i rad

ung företagsamhet

A Member of JA Worldwide

Vi utbildar unga i entreprenörskap – på riktigt

Ung Företagsamhet ger barn och ungdomar möjlighet att pröva och utveckla sin företagsamhet och kreativitet. Dessutom erbjuder vi stöd och utbildning för lärare, både inom grundskolan och på gymnasiet.

Ung Företagsamhet är en politiskt obunden, ideell utbildningsorganisation och är en del av den globala organisationen Junior Achievement (JA). Sedan 1980 har vi utbildat över 560 000 gymnasieelever i entreprenörskap genom utbildningen UF-företagande. Sedan 2010 arbetar vi även i grundskolan där lärare på hälften av landets grundskolor använder vårt utbildningsmaterial. Vi driver även nätverket UF alumni för tidigare UF-företagare. Vi har 24 regionkontor, ett nationellt kansli och ca 150 anställda i hela landet. Vi stöds både av offentliga medel och det privata näringslivet.

Vi som gjort tidningen
Ung Företagsamhet är en politiskt obunden och ideell utbildningsorganisation. Vi inspirerar och tränar unga att i skolan utveckla sitt entreprenörskap och sina företagsamma förmågor – för en positiv samhällsutveckling.

Ansvarig utgivare
Pontus Ekstam

Redaktör
Per Brandt
Elin Östblom

Grafisk formgivning
Södra tornet

Postadress
Ung Företagsamhet
i Sverige
Box 5501
114 85 Stockholm
ungforetagsamhet.se
Stockholm maj 2023

Tack till
Svenska Dagbladet vars generösa stöd gjort bilagan möjlig.

Regeringen, missa inte möjligheten att ge unga bättre livschanser

I över 40 år har vi på Ung Företagsamhet utbildat drygt 560 000 gymnasieelever i entreprenörskap, där vi det här läsåret slår nytt rekord med hela 37 054 elever som driver UF-företag. Varje år jobbar vi också med lärare och elever på drygt hälften av Sveriges grundskolor, genom våra läromedel, utbildningar och inspirerande möten. Vi driver även vårt nätverk UF alumni som ger unga entreprenörer, tidigare UF-företagare, personlig utveckling, drivkraft att växa och ett unikt kontaktnät.

Genom entreprenörskap får elever på grundskolan och gymnasiet utlopp för sina kreativa idéer, utvecklar förmågor som att samarbeta, ta ansvar och får ökat självförtroende. De rustas helt enkelt för att bättre kunna möta vidare skolgång och arbetsliv, oavsett om det är som egenföretagare eller som anställd. Forskning visar även att elever som drivit UF-företag senare i livet till exempel har färre arbetslöshetsdagar, är mer benägna att starta eget företag och anställer fler. Forskning visar också att UF-företagande och entreprenörskap bidrar till att öka jämställdheten i samhället.

Vi är stolta över vad vi åstadkommit – men inte nöjda. Vi vill och kan göra mer.

Ung Företagsamhet verkar för att ge alla unga, oavsett bakgrund, chansen att utveckla sin företagsamhet under sin skolgång. Vi står redo att stötta fler skolor och lärare, för att ge fler elever möjligheten att lära sig entreprenörskap under hela sin skolgång. Men för att göra det behöver förutsättningarna ändras. Det handlar inte om att satsa stora pengar, men det krävs politiska beslut.

Sedan 2022 pågår en ämnesbetygsreform för gymnasiet. Vi oroas över att reformen, enligt nuvarande förslag där delar redan ligger på regeringens bord för beslut, riskerar att minska entreprenörskapet i skolan när det i stället behöver öka. Detta anser vi rimmar dåligt med att entreprenöriella förmågor finns med i examensmålen för de flesta program. Det är också en av åtta nyckelkompetenser som EU pekar ut och ger färdigheter som efterfrågas på arbetsmarknaden.

Vi vill att;

- entreprenörskapskursen/ämnet görs obligatorisk på fler program, exempelvis där det redan finns i examensmålen (men eleverna har inte kursen/ämnet).
- entreprenörskursen/ämnet görs tillgänglig som individuellt val på samtliga program genom ett tillägg i gymnasieförordningen.
- entreprenörskap finns i ämnen inom grundskolan (samhällskunskap och teknik) och inte bara i en portalparagraf i läroplanen för grundskolan. Så eleverna verkligen får träna sina entreprenöriella färdigheter tidigt.

Vi anser att Regeringen måste ge Skolverket detta i uppdrag, antingen via ändringar i den pågående ämnesbetygsreformen och/eller tilläggsuppdrag.

En ökad ung företagsamhet ger kraft till en positiv samhällsförändring. Det kan vara en väg in på arbetsmarknaden i ett nytt land, ett sätt att bryta utanförskap eller en del av återhämtningen efter en pandemi eller recession.

Vi anser att Sverige inte har råd att missa det här gyllene läget.

Pontus Ekstam, kvalitetsansvarig Ung Företagsamhet
Linda Östensson, gymnasieansvarig Ung Företagsamhet

Ung Företagsamhet nominerat till Nobels fredspris - för andra året i rad

För andra året i rad har den globala och ideella utbildningsorganisationen JA Worldwide, som Ung Företagsamhet är en del av, nominerats till Nobels fredspris.

Den globala och ideella organisationen Junior Achievement Worldwide har sedan 1919 arbetat för att stärka ungas entreprenörskap och företagsamhet och finns idag i över 100 länder, världen över.

1980 startade Ung Företagsamhet i Sverige som en del av det nätverket. Nu har det globala nätverket blivit nominerade till Nobels fredspris 2023 för sitt arbete. Det är andra året i rad som organisationen blir nominerade till fredspriset.

– Vi är otroligt glada, hedrade och stolta att som en del av JA Worldwide-nätverket få ett sådant erkännande för andra året i rad. Dagens unga är morgondagens medarbetare och entreprenörer. Att de tidigt får lära sig entreprenörskap förbereder dem bättre för både livet och arbetslivet. Det påverkar inte bara individer utan bidrar också till en positiv samhällsutveckling. Det är den här nomineringen verkligen ett kvitto på, säger Pontus Ekstam, tf vd på Ung Företagsamhet i Sverige.

Sedan starten har Ung Företagsamhet i Sverige utbildat över 560 000 gymnasieelever i entreprenörskap genom UF-företagande och varje år tar drygt 45 000 grundskoleelever del av organisationens utbildningsmaterial för grundskolan. Ung Företagsamhet driver även nätverket UF alumni för tidigare UF-företagare, som ger unga entreprenörer fortsatt personlig utveckling, drivkraft att växa och ett unikt kontaktnät.

Förra året fick över 15 miljoner unga ta del av utbildning i entreprenörskap, genom JA Worldwides organisationer.

– Fred är bara möjligt när ungdomar i alla länder och regioner har ekonomisk egenmakt. Genom att skapa möjligheter, välstånd och självförtroende hos unga i över 100 länder ger JA Worldwide dem makten, kompetensen och tankesätten för att bygga blomstrande samhällen, säger Asheesh Advani, vd för JA Worldwide.

– I över 100 år har JA verkat i områden med politisk instabilitet, våld och krig, med att hjälpa unga att bygga upp deras entreprenöriella förmågor och ekonomiska motståndskraft. Genom arbetet med att bygga upp miljoner av ungas ekonomiska egenmakt uppmärksammas JA Worldwide år efter år som en av världens tio främsta icke-statliga organisationen (NGO:s), säger Asheesh Advani, vd för JA Worldwide.

Frank har integration som affärsidé

Från flykt undan krig till vd över fyra företag – alla med målet att hjälpa nyanlända och personer långt ifrån arbetsmarknaden till jobb. Idén föddes som UF-företag – och Frank Dallal Hedströms arbete har uppmärksammats, vunnit priser och tagit honom till kungen.

Sälja toalettpapper – vad gör jag för samhällsnytta då? Frank Dallal Hedström minns hur han själv sågade sin första affärsidé till ett UF-företag. I stället använde han sin livshistoria.

Bara några år tidigare hade han flytt från kriget i Syrien, via gummibåt över Medelhavet och efter en tuff resa genom Europa till slut kommit till Råneå utanför Luleå som 15-åring.

Vägen vidare in i det svenska samhället gick via språket, där han själv propsade på att få börja i en vanlig högstadieklass direkt, och stöttande personer i sin närhet, berättar Frank. Men många får inte samma chans tänkte han.

Därför valde Frank sedan tillsammans med två andra skolkompisar, Reza och Dennis, att starta Yalla Yalla Integration UF och började föreläsa om sociala normer, gömd rasism och kulturkrockar.

De fick mycket uppmärksamhet för sitt arbete och vann även pris som Årets innovation. Så när UF-året tog slut tog Frank företaget och företagsidén vidare. Idag driver han också en byggfirma, ett städbolag och en biltvätt. Totalt 15 anställda, varav 12 har invandrarbakgrund.

– För många av mina anställda är det här deras första jobb i Sverige och en del har varit här fem-tio år. Men de levererar. Det här är hållbara, anställningsbara personer, men de har inte fått chansen, säger Frank.

– Nu ska jag också vända mig till fler utsatta grupper, exempelvis personer som har hamnat snett eller suttit i fängelse och har avtjänat sitt straff men har svårt att komma tillbaka till samhället.

Han betonar betydelsen av att ha drivit UF-företag. Han gick Humanistiska programmet och fick tack vare en studie- och yrkesvägledare tips om att välja UF-företagande som individuellt val inom entreprenörskapskursen.

– Om jag inte hade drivit UF-företag hade jag inte startat ett aktiebolag. Det var genom Ung Företagsamhet som jag fick lära mig knyta kontakter, få in affärer, frihet att styra mina arbetstider och ta ansvar. Det är viktigt. Jag fick smak på att om jag anstränger mig så får jag saker tillbaka. UF-företagande är viktigt. För om jag inte kan få någon att tro på mig så har jag en chans, genom det, en chans att skapa ett eget jobb.

Även om han åstadkommit mycket på kort tid är målen långt högre än så, som att bli Norrbottens största arbetsgivare och att skapa förändring i samhället.

Hans arbete har också uppmärksammats på flera håll, bland annat utsågs han till ”Årets unga pionjär” i Norrland av Stiftelsen Internationella Företagare i Sverige, IFS, vilket tog honom ner till slottet och en nationell final. Där fick han träffa H.M. Konung Carl XVI Gustaf, beskyddare av stiftelsens pris.

– Jag jobbar för att ändra synen på nyanlända och att också lyfta det positiva med invandringen. Det är ganska tufft klimat här, men det håller på att ändras. Nu anställs exempelvis inte bara Kalle utan även Imad som lastbilschaufför.

Per Agebäck, partner, Triton Advisers Sweden
Partner till Ung Företagsamhet

Varför behöver vi fler entreprenörer i Sverige?

– Entreprenörer skapar och bygger nya bolag. vilket skapar arbetstillfällen och driver ekonomisk tillväxt. Framtidens svenska storbolag kommer sannolikt startas av en entreprenör.

Kan entreprenörskap vara ett sätt att underlätta integration, enligt dig?

– Jag tror det är ett väldigt bra verktyg för att integrera och få människor i arbete. Allt som verkligen krävs är en bra idé och en vilja att genomföra den.

Dimitri Haid, ordförande,
Clas Ohlson Foundation
Partner till Ung Företagsamhet

Varför investerar ni i Ung Företagsamhet?

– För det är ett bra sätt att stödja unga människor att förverkliga sina idéer och förbättra samhället. Ung Företagsamhet ger unga människor en plattform att försörja sig själva, skapa nya jobb och förbättra samhället som helhet.

Hur ser ni på entreprenörskap som ett sätt att bryta utanförskap?

– Genom att det ger människor möjlighet att ta kontroll över sina ekonomiska förhållanden och skapa en väg till ekonomisk oberoende. Entreprenörskap är också ett bra verktyg för att bygga ett socialt nätverk och ger också möjlighet till förbättrad utbildning och kunskap, vilket ger människor större chanser att få en anställning och bryta utanförskap.

Foto: Rawstraw

Tidigare UF-företag tog plats på Nasdaq

De vann SM i Ung Företagsamhet 2018 och gjorde sedan succé i Draknästet med sina sugrör av råg. Fyra år efter SM-segern fick Elise Lindow och Josephine Daly Tempelaar och deras Rawstraw ta plats på världens största ekonomiscen – Nasdaq.

När Rawstraw UF avvecklades efter ett guldkantat UF-år så valde Elise Lindow och Josephine Daly Tempelaar att driva vidare och ta företaget från UF till AB. Idag går företaget bättre än någonsin och deras sugrör finns att köpa på några av Sveriges största livsmedelskedjor.

Inte minst har Rawstraw accelererat sedan sensommaren 2021 då många fick upp ögonen för företaget. Elise och Josephine klev då in i SVT:s Draknästet och imponerade stort på juryn. Effekten av programmet blev en rejäl skjuts i varumärkeskännedom, långt större än vad Rawstraw duon hade kunnat föreställa sig.

– Vi tänkte väl att det är några få som kollar på programmet, typ våra föräldrar, men det blev ju verkligen så jäkla bra och har hjälpt oss jättemycket –i ren försäljning, men också genom att sprida varumärket och få mer uppmärksamhet för det som vi gör, säger Elise Lindow.

Efter att ha blivit nominerade av Deloitte, blev Elise och Josephine i höstas inbjudna av den Svenska Handelskammaren i New York, för att delta i programmet InnovateNordics Pitch & Investor Summit. Programmets syfte är att lyfta nordiska innovationer och stötta företagen i arbetet med att nå den amerikanska marknaden. Där fick de sedan pitcha sin affärsidé inför amerikanska investerare på Nasdaq.

– Det var en häftig erfarenhet, roligt och utmanande, men det blev ingen investering och kändes inte helt rätt för oss just nu heller. Först och främst var det ju ett bra tillfälle att nätverka och knyta kontakter till potentiella samarbeten att ha längre fram, säger Josephine om upplevelsen.

Nu siktar duon på att fortsätta expanderingen i Norden istället.

– Vi har exempelvis en rolig norsk marknad som vi ska jobba vidare med och vi har expanderat till Finland. Sedan preppar vi för fullt för högsäsongen nu, säger Josephine.

Erik Lindblom, skolchef Malå kommun, Rebecka Edin, biträdande rektor på Renforsskolan i Vindelns kommun och Simon Jonsson, lärare på Skytteanska skolan i Tärnaby tycker att entreprenöriellt lärande på grundskolan ökar elevernas motivation.

Foto: Jonas Westling

Entreprenörskap ökar elevernas motivation

En röd tråd av entreprenörskap genom hela grundskolan. I Västerbotten ser många kommuner stora effekter av att elever tidigt får träna entreprenöriella förmågor – och det skapar starka samarbeten mellan skola, näringsliv och civilsamhället.

Ett sätt att ge unga likvärdiga livschanser – oavsett var de bor. Det är målet med Ung Företagsamhet Västerbottens långsiktiga och samhällsbyggande arbete med att stötta kommunerna i regionen att ge elever möjlighet att träna entreprenörskap – genom Ung Företagsamhets läromedel – under hela grundskolan. Arbetet med den röda tråden har pågått i flera år och involverar såväl lärare, skol- och kommunledningar som lokala näringslivet.

Det systematiska arbetssättet lyfts som en framgångsfaktor – och att tydliggöra hur entreprenörskap kan integreras i den vanliga ämnesundervisningen snarare än konkurrera med densamma, enligt Erik Lindblom, skolchef Malå kommun.

– Entreprenörskap finns som uppdrag i läroplanen men det är inte så tydligt hur vi ska jobba med det. För mig så handlar det om att säkerställa att det finns en tydlig ram och att vi gör rätt saker kopplat till entreprenörskap, säger han.

– En stor drivkraft är att motivera eleverna. Idag förstår de inte riktigt varför de behöver matte, musik och så vidare, men den förståelsen får de genom entreprenöriellt lärande. Vi ser att det gör eleverna mer motiverade och även lärarna. Det är spännande.

I Malå kommun har han som skolchef bland annat ett tätt samarbete med näringslivschefen på kommunen och näringslivet kring det entreprenöriella lärandet.

– Det handlar inte om att alla elever ska bli företagare, men vi ser att de blir mer motiverade när de får göra något för en extern part. Det bekräftas även av forskning. Där blir näringslivet en perfekt samarbetspartner, säger han.

– Vi står ju inför en framtid där vi knappt vet vilka yrken som kommer finnas. Att kunna ställa om och vara kreativ, initiativrik, kommer vara en förutsättning.

Även Rebecka Edin, biträdande rektor på Renforsskolan i Vindelns kommun är inne på samma tankegångar.

– Att jobba systematiskt är en förutsättning att lyckas, så det inte hänger på några eldsjälar. I Vindelns kommun är en styrka att vi har ett nära samarbete mellan skolan, kommunen, näringslivskontoret och näringslivet. Det skapar likvärdighet och samsyn och kan även få loss resurser, säger hon.

– Det här ska bygga engagemang och vi ser vinster i det, både i motiverade elever och att lärare ser hur de kan jobba tillsammans över ämnen. Eleverna behöver träna på att exempelvis vara modiga och ta ansvar för att stärkas inför framtiden, och här får de syn på sig själva, sin framtid och sina förmågor.

Simon Jonsson är lärare på Skytteanska skolan i Tärnaby, Storumans kommun, där han jobbat med Ung Företagsamhets läromedel sedan 2005.

– Det är ett jättebra material, som lär eleverna att visualisera saker och processer på ett tydligare sätt genom att det är verklighetsbaserat. Det är viktigt för elevernas motivation och förståelse, säger han.

– Det handlar om att eleverna får vara kreativa och komma på lösningar och övervinna svårigheter. Men också att våga misslyckas, för livet innebär också misslyckanden som man måste ta sig igenom.

Bygga sitt drömsamhälle av Tärnaby, minska matsvinnet på skolan och lösa riktiga utmaningar från lokala företag är några av uppgifterna som eleverna på skolan har fått sätta tänderna i genom åren. Något som inte bara tränar deras entreprenöriella förmågor utan även kan bidra till att stärka närområdet.

– Eleverna lär sig samarbete och det skapar även tillhörighet och sammanhang. Eleverna har även visat upp sina projekt på en mässa där föräldrar, företag och politiker har medverkat. Det är också betydelsefullt för verklighetsanknytningen.

Jan-Olof Jacke, vd, Svenskt Näringsliv
Partner till Ung Företagsamhet

Hur kan entreprenörskap stärka samhället?

– Att vara entreprenör handlar om att driva saker framåt och vilja mer. Många entreprenörer bygger företag och företag skapar jobb och skatteintäkter, som omvandlas till offentlig välfärd. Skola, vård, äldreomsorg, rättsväsende och mycket mer. Alla tjänar på att vi har fler entreprenörer i Sverige.

Elever utmanas lösa riktiga företagsproblem – för en hållbar utveckling

Ett sätt att låta grundskoleelever testa att lösa riktiga problem – direkt hämtade från väletablerade aktörer inom näringslivet – för en hållbar utveckling. Ung Företagsamhets nya satsning Globala utmaningar hyllas av både lärare och elever.

Globala utmaningar heter Ung Företagsamhets nya, kostnadsfria, utbildningsmaterial för grundskolan som vänder sig till elever i mellanstadiet. Det är utarbetat i samarbete med väletablerade företag och bygger på riktiga utmaningar som företagen vill ha hjälp med att lösa. Det handlar bland annat om hur man kan minska kaffesvinnet, ersätta plast med pappersprodukter eller skapa en schysstare gamingvärld.

Utmaningarna lyfter de globala målen samt visar på hur viktigt innovation och entreprenörskap är i arbetet med dessa.

I Värmland har eleverna bland annat jobbat med Löfbergs Lilas utmaning om hur kaffesvinnet kan minskas. Bland resultaten fanns exempelvis en app med tips kring vad man kan göra av kaffesvinnet till en kaffevärmningsplatta med ett multilock och powerbank.

Konceptet verkar ha gått hem både hos elever och lärare.

Femteklassarna Hilma Johansson, Kerstin Lövrup Nordentjäll, Milo Stenroth och Malte Widing på Hultsbergsskolan tyckte arbetet var kul.

– Det har varit jätteroligt att jobba med personer som man vanligtvis inte har varit med så mycket och fått fler kompisar, säger Hilma.

Aaliya Johansson och Kerstin Grundström på årskurs 6 på Södermalmsskolan och Sigurd Hansson Gårdfeldt, årkurs 4 på Kvarnbergsskolan håller med och gillar att arbetet har skilt sig åt från annan undervisning.

– Vi har lärt oss massor om kaffesvinn och vi har fått jobba mycket mer fritt än vanligt och vi har fått skapa efter eget huvud utan instruktioner, säger Aaliya och Kerstin.

– Jag har lärt mig att tänka hållbart. Det har varit annorlunda för att vi har fått jobba med något som faktiskt är på riktigt, säger Sigurd.

De får medhåll från Annica Granström, lärare på Kvarnbergsskolan:

– I och med att vi fått jobba med riktiga uppdrag med företag som finns på riktigt så känns det mer verkligt för både eleverna och för mig som lärare. Det har gjort att vi kommit närmare näringslivet. Det har varit mycket positivt, man kan också få eleverna mer motiverade och vad den utbildning de får idag kan leda till längre fram i arbetslivet, säger hon.

Ett annat exempel är årskurs fem på Slättenskolan i Jönköping där eleverna fått jobba med Dreamhacks utmaning. De är grundare av världens största LAN och vill ha elevernas lösningar för att skapa en schysstare gamingvärld online.

Idéer på lösningar har det varit gott om enligt lärarna Ola Hyltén och Emanuel Gustafsson, bland annat en app som ska känna av svordomar, högtalare som varnar föräldrar och spelaromdömen online.

– Det har varit kul att se hur motiverade eleverna har varit att komma på idéer. När vi gjorde marknadsundersökningen ledde det också till diskussioner då de flesta hade upplevt att någon varit otrevlig online, men ingen hade varit det själv, säger Ola.

– Det som har varit bra är att entreprenöriellt lärande kanske inte är så prioriterat annars, men nu har vi det på papper hur det kan gå till. Att testa från att ha en idé till en prototyp. Det innehåller också mycket av de centrala kunskapskraven. Här ser eleverna syftet med att lära sig saker i skolan, de kan se kopplingen mellan skola och näringsliv vilket har varit positivt, säger Emanuel.

Sara Jons, vd, Ljungbergsfonden
Partner till Ung Företagsamhet

Varför är det viktigt att unga får öva på entreprenörskap redan i grundskolan?

– Entreprenörskap handlar om att utveckla förmågor som problemlösning, kreativitet, samarbete och kommunikation. Detta stärker eleverna på olika sätt inklusive resultaten i kärnämnena.

Hur ser du på entreprenörskapets roll för att nå de globala målen?

– Det kommer krävas både nya innovationer, affärsmodeller och vanor för att hantera våra stora utmaningar. Att utveckla ett entreperenöriellt förhållningssätt och entreprenöriella förmågor kommer att vara nycklar till att lyckas.

Hilma Johansson, Kerstin Lövrup Nordentjäll, Milo Stenroth och Malte Widing

Ola Hyltén och Emanuel Gustafsson

Aaliya Johansson och Kerstin Grundström.

Fakta

Bland de medverkande företagen finns Dreamhack, LAN, Stora Enso, Löfbergs Lila, Leksands Knäckebröd och Elleholms tomater. Det finns även en allmän film kopplat till de globala målen så skolor kan skapa sin egen utmaning.

Syftet med utmaningarna är att föra skola och arbetsliv närmare varandra, ge en ökad samverkan samt främja elevers entreprenörskap genom att de får jobba från idé till verklighet.

Muna Idow hoppas hennes företagande kan inspirera andra.

Ida Norström driver idag el-företaget Energy effective solutions med 15 anställda.

Så bidrar Ung Företagsamhet till ökad jämställdhet

UF-företag är mer jämställda än företag inom det privata näringslivet – och ökar sannolikheten att fler kvinnor startar företag efter skoltiden. UF-alumnerna Ida Norström och Muna Idow lyfter betydelsen av Ung Företagsamhet för att stärka kvinnligt entreprenörskap och företagande.

Läsåret 2022/2023 var det rekordmånga gymnasieelever som startade och drev UF-företag i Sverige, 37 054 elever, där andelen kvinnor och män är jämnt fördelat. Att jämföra med Sveriges cirka 500 000 företagare där omkring var tredje är kvinna enligt Ekonomifakta. Dessutom var nästan 5 av 10 chefer i UF-företagen kvinnor medan motsvarande siffra för det privata näringslivet enligt Statistiska centralbyrån, SCB, är drygt 3 av 10.

Men det är inte bara på chefspositioner som UF-företagande har en positiv påverkan för jämställdheten. Forskning visar att kvinnor med UF-bakgrund är hela 80 procent mer sannolika att starta aktiebolag än de som inte fått samma möjlighet och att tidigare UF-företagare har 44 procent högre sannolikhet att bli chefer.

Forskning visar också att tjejer och kvinnor utvecklas mer än pojkar och män när de får utbildning i entreprenörskap, exempelvis kring egenskaper som att nätverka och finansiell kunskap, vilket tidigare setts som hinder för kvinnligt entreprenörskap.Och det finns mängder av UF-företag med kvinnliga entreprenörer som drivits vidare efter gymnasiet.

Ida Norström, som driver el-företaget Energy effective solutions, hade redan bestämt sig för att driva företag – men säger att hon ändå fick med sig viktiga saker från UF-året.

– Framför allt att våga testa. Det blev uppenbart för mig att man inte behövde kunna allt utan kunde lära sig längs vägen, säger hon.

På fyra år har hennes företag vuxit rejält och idag har hon 15 anställda. Hon tror att UF-företagande och entreprenörskap i skolan kommer bidra till ökad jämställdhet. Inom exempelvis hennes bransch är det få kvinnliga företagare.

– Absolut. Jag tror det kommer göra skillnad på sikt, men det kommer vara en långsam förändring.

– Om man kollar tillbaka långt bak i tiden sågs inte företagande som en kvinnlig uppgift och det har levt kvar länge. Först måste den synen ändras generellt sedan måste man se över olika branscher.

För Muna Idow, som driver Mermaid Simskola för barn och vuxna, var UF-företagandet nyckeln att hon tog klivet till att bli egenföretagare.

– Det var en avgörande faktor. Som ung oerfaren tjej utan kunskap och nätverk hade jag inte vågat starta företag annars. Den stöttning jag fick under UF-året gjorde att jag kunde blomma ut, säger hon.

Muna hoppas även att hennes företagande kan inspirera och bredda bilden av vem som är en entreprenör, någon hon själv tidigare tänkte på som ”en rik man i 30-40 årsåldern och inte en ung invandrartjej”.

– Den bilden behöver ändras och jag vill vara en bra förebild. Jag jobbar även som jobbcoach och där ser jag att många av de som hamnat mellan stolarna är kvinnor så jag försöker stötta så som jag fick stöd. Får man med sig viktiga faktorer som stöttning, nätverk och finansiella kunskaper tidigt så ökar självbilden och självkänslan mycket. Det har man nytta av oavsett om man vill driva företag eller inte, säger Muna.

80% ***mer sannolikt att kvinnor med UF-bakgrund startar aktiebolag***

44% ***högre sannolikhet att tidigare UF-företagare blir chefer***

46% ***av UF-företagens chefer är kvinnor***

47% ***av UF-företagarna är kvinnor***

Eric Wahlgren, skolansvarig Fortnox
Partner till Ung Företagsamhet

Hur kan entreprenörskap bidra till ökad jämställdhet enligt dig?

- Entreprenörskap är till för alla och det har en tendens att få oss att samarbeta fokuserat för att utvecklas till något bättre. Det vill säga den raka motsatsen till “så har det alltid varit”.

800 ungdomar visade sina kreativa idéer under SM i Ung Företagsamhet

Hållbarhet och socialt entreprenörskap. Det var två heta trender när cirka 800 av Sveriges mest företagsamma ungdomar visade upp sina affärsidéer under SM i Ung Företagsamhet 2023 på Stockholmsmässan.

Den 23-24 maj hölls SM i Ung Företagsamhet på Stockholmsmässan med cirka 800 av Sveriges mest företagsamma ungdomar på plats. Totalt var det cirka 230 UF-företag som dels visade upp sina produkter och företagsidéer i mässhallen, dels tävlade om SM-guld i 16 kategorier inför tävlingsjurys bestående av representanter från näringslivet.

För att kvalificera sig till SM hade UF-företagen, som representerade mängder av olika program som bland andra naturvetenskap-, samhälls-, ekonomi-, naturbruk-, estetiska- och teknikprogrammet, först behövt kvala via regionala tävlingar. Den mest prestigefyllda kategorin är ”Årets UF-företag” där segrarna även får representera Sverige i EM i Ung Företagsamhet, Gen-E, senare i sommar. I år vann Sobb UF, se artikel på föregående sida, med sin app för ungdomsjobb.

Många affärsidéer handlade också om just socialt entreprenörskap som exempelvis att förebygga psykisk ohälsa hos unga. Även hållbarhets- och miljötänk som att minska matsvinn eller återbruka och återvinna material var en fortsatt stark trend bland årets deltagare.

– Det är roligt att se deras kreativitet och innovationskraft när det gäller affärsidéer, inte minst kopplat till ett hållbarhets- och samhällsengagemang. Vi är övertygade om att en ökad ung företagsamhet bidrar till en positiv samhällsutveckling, säger Katarina Konecnik, SM-ansvarig vid Ung Företagsamhet.

Det finns många exempel på uppmärksammade företag som har börjat sin resa som UF-företag däribland Locker Room Talk, Färsking och Quinyx och intresset för framtidens entreprenörer brukar vara stort.

– Dagens unga är morgondagens medarbetare och entreprenörer. Att uppleva den energi som finns här hos både grundskole- och gymnasieeleverna är otroligt inspirerande och ger framtidstro, säger Katarina Konecnik,

Under SM i Ung Företagsamhet hölls också bland annat en stor nationell lärarkonferens med cirka 300 lärare från hela landet samt inspirationsföreläsningar. Dessutom visade grundskoleelever upp sina entreprenöriella förmågor och vad de har lärt sig genom att arbete med Ung Företagsamhets olika läromedel för grundskolan.

Alby centrum i Lego, en robot-sköldpadda som renar haven, vatten-batteri till bilar och drömsamhälle i Minecraft var lite av det som eleverna visade upp.

– Det är det roligaste vi har gjort på fritids. Vi har lärt oss mer om olika saker. Vi tycker om Alby centrum och är tacksamma att vi bor här. Det är ett fint centrum, sa Yasna, elev på Grindstorpsskolan som arbetat med läromedlet Vårt Samhälle och byggt Alby centrum i Lego.

Boo Gunnarson, företagsexpert, Visma Spcs
Partner till Ung Företagsamhet

Varför vill ni engagera er i samhället och unga?
– Vi är övertygade om att nya idéer och företagande är nycklarna till en hållbar framtid.

Vad betyder SM i Ung Företagsamhet för er?
– SM visar upp hur ett jämställt näringsliv ser ut, vilket är otroligt viktigt att vi blir bättre på i det svenska näringslivet. Det är redan i skolan vi långsiktigt bygger ett näringslivsklimat som vi behöver framåt och som allt fler relaterar till.

Fakta

***Vad:** SM i Ung Företagsamhet*
***När:** 23-24 maj*
***Var:** Stockholmsmässan, Älvsjö*
***Medverkande UF-företag:** 226*
***Historia:** År 1995 hålls SM i Ung Företagsamhet för första gången in sin nuvarande form, på Stockholmsmässan i Älvsjö. Några av de första tävlingarna var Bästa produkt och Bästa mässmonter, där de senare omvandlats till Årets monter och till Årets vara.*

Prisad app för ungdomsjobb redo för nästa kliv

En gratis app som hjälper unga att komma in på arbetsmarknaden genom sommarjobb. Det gav SM-guld och EM-silver till Sobb UF, där vd:n Taufeeq Saleh även utsågs till årets unga ledare både i Sverige och Europa. Nu siktar företaget på att expandera i Europa.

Det har varit ett intensivt UF-år för trion bakom Sobb UF, Kristian Westfeldt, Taufeeq Saleh och Viktor Karlsson, som kröntes med ett silver på EM i Ung Företagsamhet, där de fick representera Sverige efter SM-guldet på Stockholmsmässan i maj.

Idén till appen är baserad på egen erfarenhet enligt Taufeeq som kom till Sverige 2014. När det sedan blev dags för att söka sommarjobb var det tufft, berättar han.

– Alla mina kompisar fick sina sommarjobb via sina föräldrar och kontakter till sina föräldrar. Det hade inte vi på den tiden. Det var då idén kom om en app där varje ungdom, oavsett kontaktnät eller bakgrund ska hitta till sitt första jobb, säger Taufeeq.

Redan när de vann guldet för Årets UF-företag på SM i Ung Företagsamhet så hyllades affärsidén och juryn skrev bland annat att den löser ett verkligt problem och att företaget kan ”bidra till att främja psykisk hälsa och motverka kriminalitet.” Hyllningarna fortsatte även under EM där de imponerade stort på juryn både med deras plattform och presentationsteknik.

– Idag handlar arbetsmarknaden mycket om att få jobb genom kontakter, något många unga saknar, inte minst på grund av sin bakgrund. Vi har skapat en plattform som uppfyller företagens behov och ger ungdomar ett verktyg att få jobb. Det är flera som fått anställning via appen så det är en lösning som vi ser fungera. Många länder i EU står inför samma utmaningar som vi i Sverige gör. Så vi har lagt en hel del tid på att kartlägga hur det ser ut i EU och anpassa presentationen utifrån ett EU-perspektiv. Jag tycker vi ska vara nöjda över vår prestation även om man alltid vill vinna,

För honom personligen så blev det också två titlar till, Årets unga ledare på SM och JA alumnis ledarskapspris på EM.

– Det är såklart jättekul att få pris för mitt ledarskap, det är något jag har utmanats i under hela UF-året. Speciellt under SM och EM då pressen är hög. Det gäller att se till att alla i teamet mår bra, att de inte är för stressade och fortfarande har kul, säger Taufeeq.

Varför tror du att just du fick de priserna, vad gör dig till en bra ledare?

– Jag reflekterar ofta och det tror jag är en stark faktor. Jag försöker känna av hur mycket alla kan jobba, när teamet behöver en paus och fira även de små målen. Sedan försöker jag jobba aktivt med mitt ledarskap, jag vill hela tiden bli bättre. Jag är ju ny på det här. Men det är en av de saker jag utvecklats mest i.

Vad gav UF-året dig mer?

– Den största vinsten är alla relationer, att man har lärt känna så många människor. Det har givit många kompisar och relationer med människor jag aldrig annars hade träffat och som jag nu gärna tar med mig vidare in i företagslivet.

Han kommer till en början att driva vidare företaget, som nu döpts om till Emploify, själv då de andra har värnplikt och studier som väntar men de kan komma att ansluta senare. Taufeeq ser positivt på framtiden och nyligen stod det klart Sparc Group kliver in som investerare för att ta företaget till nästa nivå.

– Vi har en ambition om att finnas över hela Europa om fem år. Ungdomsarbetslösheten finns över hela världen, det är tre miljoner unga i Europa som inte hittar jobb samtidigt som företag skriker efter personal. Vi ser stor potential i att kunna hjälpa företag och ungdomar samtidigt, säger han.

Alla vinnare på SM i Ung Företagsamhet 2023

Årets UF-företag:

Sobb UF, Göteborg/Fyrbodal, Kitas gymnasium/Uddevalla gymnasieskola

Årets innovation:

Head Lock UF, Västerbotten, Dragonskolan

Årets ekologiskt hållbara UF-företag:

Collect to Recycle UF, Jönköping, Erik Dahlbergsgymnasiet

Årets socialt hållbara UF-företag:

Childful UF, Göteborg, Göteborgs Högre Samskola gy.

Årets hantverkare:

Göstas Fond UF, Göteborg, Göteborgs Högre Samskola gy.

Årets lärare:

Linda Hjalmarsson, Östergötland, Norrköpings Lärlingsgymnasium

Årets unga ledare:

Moa Jakobsson (Ekholmens skog och trädgårdsservice UF, Värmland, Forshaga Akademin), Agnes Östlund (LocalChips UF, Gävleborg, Staffangymnasiet) Taufeeq Saleh (Sobb UF, Göteborg, Kitas gymnasium), Tilde Skogholt (Tändstickan UF, Kalmar, Västerviks gymnasium)

Årets monter:

Seasoning UF, Västmanland, Grillska Gymnasiet, Västerås

Årets UF-skola:

Grillska Gymnasiet Västerås, Västmanland

Årets säljare:

Oscar Hellström, Brukofix UF, Västernorrland, Skvaderns gymnasieskola

Årets vara:

Fifth Paw UF, Östergötland, Katedralskolan i Linköping

Årets tjänst:

EcoNet UF, Stockholm, VRG Djursholm

Årets affärsplan:

Brinnkotten UF, Skaraborg, De la Gardiegymnasiet

Årets årsredovisning:

Apela UF, Älvsborg, Sven Eriksongymnasiet

Årets tillväxtföretag:

TuGo UF, Kronoberg, Växjö Fria Gymnasium

UF till AB-stipendiet:

Philip Lökholm, Hamphi AB

Fedex award:

EcoNet UF, Stockholm, VRG Djursholm

Viralt hjälmlås blev Årets innovation

Ett lås som stoppar tjuvar från att sno mopedhjälmar. Head Lock UF:s innovation blev viral med över 10 miljoner visningar på TikTok och tog hem SM-guld på SM i Ung Företagsamhet 2023.

UF-företaget består av Alicia Kämpe, Ida Lindsjö, Linnea Englund, Maya Lindgren, Tyra Olofsson och Tyra Sjöberg, från Dragonskolan i Umeå. Efter att ha tagit hem SM-guldet för Årets innovation under en stor direktsänd prisutdelning vid SM i Ung Företagsamhet på Stockholmsmässan jublade de.

– Det känns helt fantastiskt. Vi sattes ihop som grupp i början av året och vi har haft en idé, stark målsättning och alla har varit så drivna hela året, jublade gänget i kör efter prisutdelningen.

Låset består av en rund formad platta, i hårt material, som kläms fast på remmen, som sedan placeras under sätet på moped. Det förhindrar sedan att remmen kan dras ut och stjälas.

Idén till innovationen kom när en av UF-företagarnas, Maya Lindgren, egna mopedhjälm blev stulen.

– Då tänkte jag att det faktiskt kan vara ett stort problem för fler. Sedan tog jag vidare idén till de här mycket kompetenta tjejerna i UF-företaget och vi var övertygade om att vi skulle lösa problemet. Vi har jobbat så hårt, säger Maya Lindgren.

Deras lösning har även blivit viral på TikTok, där exempelvis ett inlägg fått över 10 miljoner visningar, något UF-företagarna tycker är kul, motiverande och har hjälpt till i försäljningen.

– Vi tror inte att det är en tillfällighet att vi gick så viralt på TikTok, utan vi tror det beror på att ett behov på marknaden har blivit uppfyllt och att folk uppskattar vår innovation, säger Maya Lindgren.

Nu är planen att ombilda företaget och driva affärsidén vidare även efter UF-året – och även fortsätta utveckla fler produkter.

– Det ser ljust ut, vi tänker att vi har stora möjligheter efter den goda responsen vi har fått hela året och nu på SM i Ung Företagsamhet. Vi hoppas kunna etablera fler produkter framöver, vi har bland annat fått in önskemål på liknande lösningar för cross-moppar så det finns i våra hjärnor. Vi siktar så långt som möjligt, säger Maya Lindgren.

Foto: HeadLock

Jonatan Persson och Emil Falk brinner för UF alumni. – Nätverket har varit som en andra familj, säger Jonatan.

”Fått otroligt stöd av UF alumni”

Lina Andolf-Orup, Chief Marketing Officer, Lime Technologies
Partner till Ung Företagsamhet

Varför behöver vi fler entreprenörer i Sverige?

– Mycket av Sveriges framgång bygger ju på entreprenörsskap, från små idéer har det bildats många stora och nu globala välkända bolag. Och med ökad global konkurrens är det viktigt att fortsätta ligga i framkant inte minst inom teknikområdet.

– Innovation och entreprenörsskap går hand i hand, det är så vi hittar nya och smartare sätt att göra saker på och ser till att de också realiseras. De är viktiga pusselbitar som bidrar till tillväxt och en mer hållbar värld både i det lilla och stora perspektivet.

UF alumni

UF alumni är nätverket för dig som tidigare har drivit UF-företag och gillar entreprenörskap. UF alumni ger dig personlig utveckling, drivkraft att växa och ett unikt kontaktnät inom näringslivet och bland andra drivna unga personer. Medlemskapet är kostnadsfritt.

Har du drivit UF-företag, känner någon som gör eller har gjort det? Scanna QR-koden för medlemskap idag.

Milstolpar för banbrytande miljöinnovatörer

Den enes innovation ska rena smutsigt industrivatten. Den andres ska revolutionera glasåtervinningen. Nu när miljöinnovatörerna Jonatan Persson och Emil Falk är på väg att etablera sina företag på allvar hyllar de betydelsen av nätverket UF alumni för att de har nått så långt.

Som UF-företag tog Jonatan Persson från Halmstad fram en vattenreningsmaskin för havsvatten. Nu, några år senare, är tekniken densamma men siktet inställt på att rena smutsigt industrivatten. 22-årige Jonatans företag Helios Innovation tilldelades för en tid sedan priset Startup 4 climate, en av Europas största innovationstävlingar med klimatfokus, och en miljon kronor. Företaget, som har fyra heltidsanställda och flera halv- och timanställda, står nu inför en milstolpe när de kommer börja leverera fullskaliga vattenreningsmaskiner på marknaden.

– Det kändes jättekul. Jag har levt och andats Helios sedan ettan på gymnasiet och var bestämd redan som UF-företagare att jag skulle lyckas, men sedan har det tagit lite längre tid än jag trodde.

En viktig och stor del av Jonatans fortsatta resa har varit Ung Företagsamhets nationella nätverk UF alumni. Nätverket erbjuder tidigare UF-företagare umgänge, kontaktnät och personlig utveckling. Dessutom finns flera stipendier att söka genom nätverket, något som tagit Helios Innovation vidare många gånger utan att han har behövt sälja delar av bolaget för att få in kapital, berättar Jonatan.

– UF alumni har betytt jättemycket för mig. Utan stipendierna hade det inte gått, men framförallt har nätverket varit som en andra familj. Som ung entreprenör är man många gånger ensam, men där kan många relatera till ens situation, och man kan stötta varandra, säger han.

Någon som skriver under på det är 19-årige Emil Falk, från Gnosjö, som lärt känna Jonatan genom nätverket. Som en del av Noll Deponi UF tog han hem Årets UF-företag på SM i Ung Företagsamhet förra året och senare även Årets Innovation på EM i Ung Företagsamhet. Nu tar han innovationen vidare, en maskin som kan separera glas från fönster- och dörrkarmar, vilket kan minska återvinningscentralers deponi med 50 procent, vidare genom sitt företag WindowGlass Recycling AB.

Företaget har precis sålt sin första maskin och Emil Falk lyfter också betydelsen av Ung Företagsamhet och UF alumni för hans företagsresa, bland annat genom stipendier men framför allt alla medlemmar och gemenskapen.

– Första gången jag träffade Jonatan gav han mig ett råd som gjorde att jag sparade 10 000 kronor. Och det finns många fler såna, kostnadsfria råd att hämta i UF alumni. Det är fint att man kan hjälpa varandra så ovillkorslöst.

Både Jonatan och Emil betonar vikten av att få stöd själva, men också att de kan stötta andra och bidra till Ung Företagsamhets vision om ett samhälle där alla unga får utveckla sin företagsamhet.

– Jag brinner för nätverket. Jag har fått otroligt mycket stöd från Ung Företagsamhet och UF alumni och vill ge något tillbaka. Vi unga entreprenörer behöver förebilder och support men det kan vara svårt att veta var man ska vända sig. Där är UF alumni en sån självklarhet, ett ljus i mörkret.

Skolan där alla elever får driva UF-företag

På Grillska Gymnasiet i Eskilstuna har eleverna på alla deras program en sak gemensamt, förutom skolan. Alla läser entreprenörskap och får driva UF-företag – något skolan ser många positiva effekter med.

Ekonomi-, el- och energi-, estetiska-, hantverk-, samhälls- och teknikprogrammet. Beslutet att låta alla läsa entreprenörskap har skolans huvudman, Stadsmissionens Skolstiftelse, tagit och uppskattas av personalen.

I årkurs två får alla elever chans att testa UF-företagande och för en del erbjuds det även år tre.

– Vi jobbar mycket med värdeskapande lärande. En drivkraft är att väcka elevernas intresse för sitt omgivande samhälle, att få dem att förstå att skapar de ett värde för andra så genererar det även saker för dem själva. Vi samarbetar exempelvis mycket med Stadsmissionen här i stan. Vi vill jobba ännu mer med UF-företagande och socialt entreprenörskap, säger Magnus Säll, rektor på skolan.

Skolan är en av landets största sett till antal UF-företagare, i år är det 256 elever fördelat på 74 UF-företag. En del UF-företag drivs även över programgränserna vilket är en av flera positiva effekter, enligt Jani Pokkinen som har arbetat som UF-lärare på skolan i flera år.

UF-företagandet går även att anpassa så det passar alla program, men effekterna är desamma enligt Jani.

– De stora vinsterna är att eleverna får träna förmågor som de har nytta av i livet och arbetslivet. De lär sig ta kontakt med andra, exempelvis företag och det väcker många tankar och kreativitet. Det blir ett ämnesöverskridande lärande, de måste lära sig samarbeta och jobba i grupp. Det blir ett lärande att förstå sig själv och i förhållande till andra, säger han.

– UF-företagandet verkar också involvera vårdnadshavare, att eleverna tar med sig frågor hem på ett annat sätt. Det är inte lika vanligt inom annan undervisning, säger Magnus Säll.

– Här får de också möjlighet att misslyckas. De vågar testa saker. Ska man göra det sedan är det större insatser, säger Anna-Lena Gustafsson, biträdande rektor.

För Jani är det givet att fler borde få ta del av entreprenörskap och UF-företagande. De ser alla effekter även efter skolan där många av deras elever startar företag, pluggar vidare, eller får anställning som exempelvis projektledare.

– Det borde vara mer entreprenörskap i skolan, på alla nivåer. Ibland ser man personer, som kanske inte är i framkant i andra ämnen, som växer enormt genom det. Kan vi ge människor verktyg att göra saker de verkligen brinner för vore det fantastiskt. Det önskar jag att alla får möjlighet till, säger han.

Björn Elfstrand, vd, Sparbankernas Riksförbund
Partner Ung till Företagsamhet

Varför investerar ni i Ung Företagsamhet?

– Vi vill att alla ska få chansen att prova på att driva företag. Eftersom det är en mycket nyttig livserfarenhet och ger mycket kunskap.

Varför behöver vi fler entreprenörer i Sverige?

– Företagare är de som skapar flest jobb i Sverige. Fler än 4 av 5 jobb skapas i företag med färre än 50 anställda. Vi behöver dessutom fler innovationer för att klara av utmaningarna i framtiden såväl vad gäller att fortsätta säkerställa att Sverige ligger i topp vad gäller innovation och tillväxt samt att alla kan komma in på arbetsmarknaden.

Jens Henriksson, vd, och koncernchef Swedbank
Partner till Ung Företagsamhet

Varför investerar ni i Ung Företagsamhet?

– Genom Ung Företagsamhet rustar vi individer med kunskap om både företagande och privatekonomi och ger dem bättre förutsättningar att bygga en bra ekonomi som vuxen. I förlängningen kan det ge oss hållbara samhällen, något som är och har varit ett viktigt syfte med Sparbanksidén de senaste tvåhundra åren.

Varför behöver vi fler entreprenörer i Sverige?

– Entreprenörer spelar en oerhört viktig roll för framväxten av nya företag och innovationer. Nya hållbara företag är extra viktiga för att fortsätta driva utvecklingen samtidigt som de bidrar till vår gemensamma välfärd.

Magnus Säll, rektor, Anna-Lena Gustafsson, biträdande rektor, och Jani Pokkinen, UF-lärare, på Grillska gymnasiet i Eskilstuna ser stora fördelar med att elever på alla deras program får driva UF-företag.

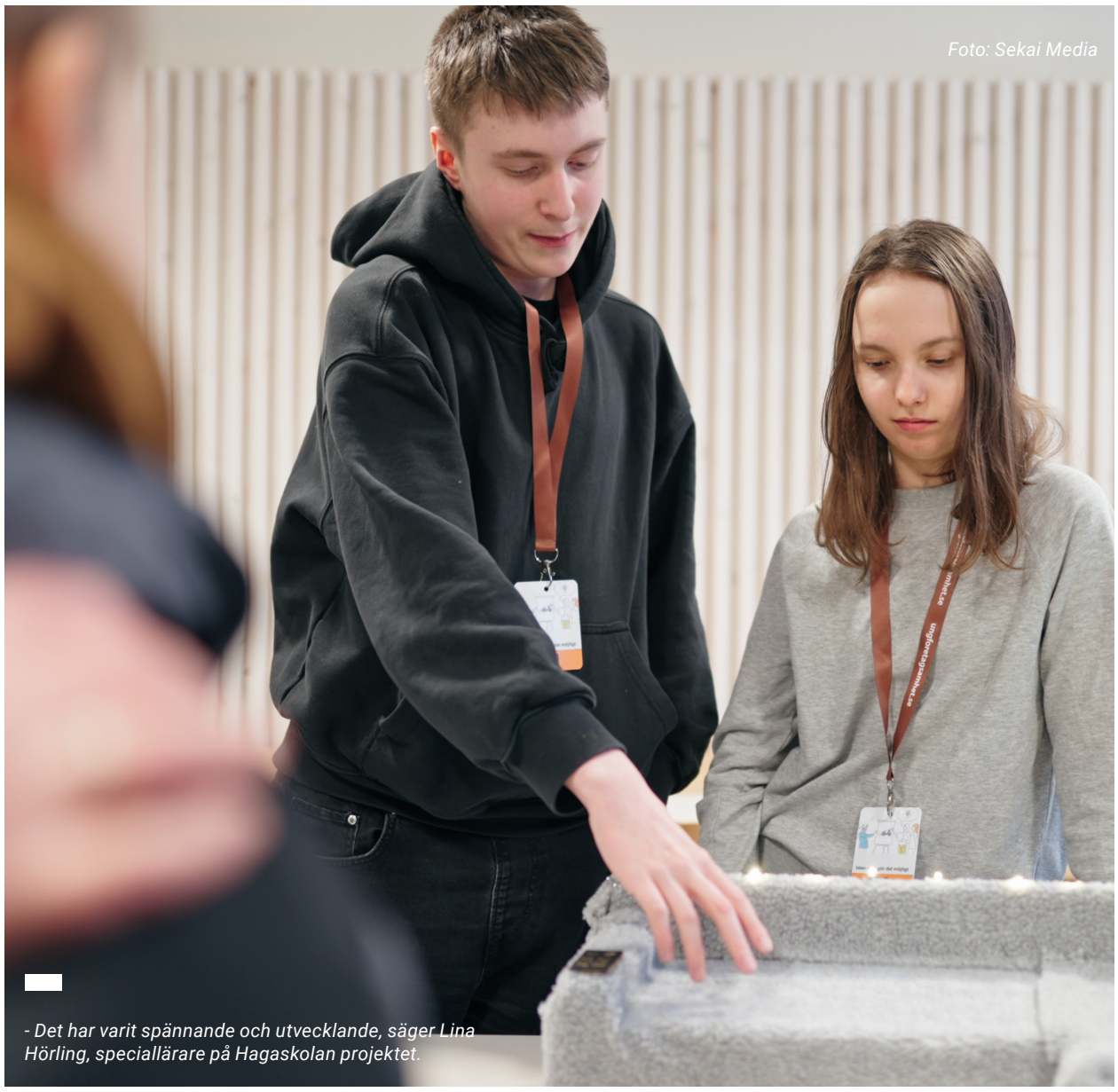

Foto: Sekai Media

- Det har varit spännande och utvecklande, säger Lina Hörling, speciallärare på Hagaskolan projektet.

Se filmen om UF-företagande på anpassad gymnasieskola

Ung Företagsamhet finns även på anpassad gymnasieskola runt om i landet. I tre år har exempelvis Ung Företagsamhet Jönköping, med stöd av Allmänna Arvsfonden, jobbat med projektet "Företagare på riktigt" för att stärka elever på anpassad gymnasieskola genom UF-företagande, ett arbete som nu kommer fortsätta. Scanna QR-koden för att se dokumentären om projektet:

Musiksoffa och samtalsglasögon när Hagaskolan gav Ikea nya idéer

Musik- och massagesoffa, permobilplog och glasögon som kan kickstarta samtal. Det var gott om kreativa innovationer när Hagaskolans anpassade grundskola var idésprutor åt Ikea genom Ung Företagsamhets läromedel.

Idéer som gör det möjligt. Så heter ett utbildningsmaterial från Ung Företagsamhet, där elever på grundskolan får testa sina entreprenöriella förmågor och gå från idé till prototyp. Och kreativa idéer fanns det gott när eleverna i tre klasser på Hagaskolans anpassade grundskola i Umeå under cirka fyra veckor fick jobba med Idéer som gör det möjligt.

Arbetet gjordes i samarbete med Ikea, där eleverna först fick göra ett studiebesök på varuhuset och sedan fick i uppgift att hjälpa dem med att ta fram nya idéer och uppfinningar.

Resultatet? Bland annat en musik- och massagesoffa, plog för permobiler, glasögon med texthjälp om man har svårt att komma på samtalsämnen, skydd för bordsben så inte barn gör sig illa och inbyggd laddsladd för datorer. Och mycket mer.

– Det har varit spännande och utvecklande och i vissa stunder intensivt. Vi har kunnat väva in olika ämnen i arbetet och våra elever har fått lära sig mycket. För våra elever kan det vara en utmaning att jobba i grupp men här har de verkligen fått träna på att göra saker tillsammans och samarbeta. De har även fått träna sin kreativitet och ta ansvar för det som dom gör, säger Lina Hörling, speciallärare på Hagaskolan.

Arbetet avslutades sedan med en utställning på skolan där eleverna visade upp sina prototyper och pitchade sina idéer, slogans och logotyper för representanter för Ikea och föräldrar.

– Det var jättekul och ett spännande tillfälle att få uppmärksamma det arbete som eleverna har lagt ner. Det var också viktigt för eleverna, att det blev mer på riktigt att de hade gjort något att få visa upp det för sina föräldrar och folk utifrån, säger Lina Hörling.

Jenny Nordkvist, projektledare på Ung Företagsamhet Västerbotten, hoppas göra fler liknande projekt i framtiden.

– Det var också ett jättelyckat studiebesök på Ikea, där de höll en föreläsning och tryckte på att alla kan jobba där. Lärarna har sagt att det också gav framtidstro till eleverna att det kan var ett ställe att jobba på.

Scanna QR-kod för att se filmen om projektet

Lena Litens, HR-ansvarig Ica-handlarnas Förbund/Hakon Swenson stiftelsen
Partner till Ung Företagsamhet

Hur kan entreprenörskap bryta utanförskap och skapa ett starkare samhälle?

– Det ligger inom entreprenörskapet att stå för utveckling och nytänkande, vilket bidrar till både företagets utveckling och att finna lösningar på samhällets utmaningar. Goda idéer och samverkan kring företagande blir förmodligen mer kraftfullt oavsett vilken bakgrund man har eller kommer ifrån. Därför tror vi att entreprenörskap kan hjälpa till att bryta utanförskap och bidra till ett starkare samhälle.

En halv miljon UF-alumner gav entreprenörsprofilen rysningar

Svt:s drakar hyllar Ung Företagsamhets betydelse för svenskt entreprenörskap. Och när Sara Wimmercranz gav råd på ett UF alumni event bjöds hon själv på en överraskning kring Ung Företagsamhets genomslag.

Storys och tips baserat på hennes eget yrkesliv, framtidsspaningar kring entreprenörskapets betydelse och frågestund där många UF-alumner tog chansen att ställa frågor. Entreprenörsprofilen, tillika Draknästetprofilen, Sara Wimmercranz bjöd på inspiration och råd när hon medverkade på ett av UF alumnis event, ett driv vidare-seminarium, för de medlemmar i nätverket som funderar på att starta företag eller redan har gjort det.

Hon bjöds själv på en överraskning när hon fick höra att Ung Företagsamhet har utbildat över 560 000 UF-alumner, tidigare UF-företagare, sedan starten. ”Ung Företagsamhet är en maktfaktor”, sa hon och utvecklade.

– Entreprenörskap och företagande är viktigt för hela Sverige. Det känner jag dagligen när jag träffar entreprenörer. Att ni (Ung Företagsamhet) då har utbildat över 500 000 potentiella företagare… jag ryser. Och det är bara början. Hur ser det ut om tio år?

Hon är inte ensam bland Svt:s drakar att hylla Ung Företagsamhet, efter att flera tidigare UF-företag gjort succé i programmet. När Svt samlade alla fem drakar inför den senaste säsongen togs bland annat Ung Företagsamhets roll i samhället upp. Bland annat sa Lena Apler, som även varit rådgivare åt flera UF-företag i år, att hon var fascinerad över drivkraften i UF-företagarna.

– Det är faktiskt gymnasieelever i tvåan som startar företag, på riktigt! De hittar affärsidéer, kommer på hur de ska sälja eller hitta ut och har jättelite pengar. De flesta som jag har träffat lägger bara sina idéer i malpåse till studenten för att sedan spinna vidare. Flera av de vi har haft i Draknästet har varit UF-företag, sa hon bland annat.

”Ung Företagsamhet är en maktfaktor”

Sara Wimmercranz lyfter Ung Företagsamhets betydelse för svenskt entreprenörskap.

Johan Andersson, VD, Mellby Gård
Partner till Ung Företagsamhet

Varför är det viktigt att investera i ungas entreprenörskap?

– Trenden är tydlig, nämligen att fler och fler unga är intresserade av att någon gång i livet driva något eget. Att då förse dem med verktyg och expertis, samt belysa såväl möjligheter som utmaningar, är den bästa gåva man kan ge en ung, lovande entreprenör.

Över 3000 mellanstadieelever löste samhällsutmaningar i Minecraft

Hur kan samhället arbeta för att hitta hållbara, innovativa lösningar för smarta städer? Den utmaningen fick drygt 3 000 mellanstadieelever jobba med genom Ung Företagsamhets läromedel, tillsammans med Minecraft Education, i ett stort skolhackathon.

Ung Företagsamhet har sedan några år anordnat skolhackathon i Minecraft Education, där mellanstadieelever får lära sig mer om innovation, demokrati och entreprenörskap och att hitta lösningar på olika samhällsutmaningar.

Konceptet drivs nu av Ung Företagsamhet och Svenska Science centers och är väldigt populärt. Det här läsåret medverkade 3674 mellanstadieelever från 79 skolor i 29 olika kommuner och totalt sju regioner (Norrbotten, Västerbotten, Västernorrland, Dalarna, Stockholm, Skaraborg och Gotland) - vilket är nytt rekord.

Arbetet är uppdelat i två delar där eleverna först jobbar med Ung Företagsamhets läromedel Vårt Samhälle, där de får lära sig hur samhället är uppbyggt och bygger skalenliga prototyper i fysisk form. I del två kastar de sig sedan in i den digitala världen och bygger sin lösning i Minecraft Education. Under processens gång samverkar skolorna även med Science centers runt om i hela Sverige och kan även tävla med sina lösningar, först regionalt och sedan nationellt. Läsårets nationella final togs hem av Sjulnässkolan i Piteå. De vann juryns röster med sina innovativa lösningar och fokus på relationer över generationer.

Till nästa år utökas konceptet då grundskoleelever från fler regioner ska delta.

Jennie Wiklander, grundskoleansvarig på Ung Företagsamhet Västernorrland som var den region som drog i gång konceptet, gläds över det stora intresset.

– Det känns jättekul att det har blivit så populärt och att det växer så snabbt som det gör! Det som är så bra med skolhackathon är att det ger elever och lärare möjlighet till lustfyllt och kreativt lärande, med flera kopplingar till läroplanen samt att det är ämnesövergripande. Eleverna lär sig inte bara hur ett samhälle är uppbyggt, de får även lära sig hur framtidens samhälle kan komma att se ut, säger hon.

Nordic Air Protection UF drivs av elever på Fordon- och transportprogrammet på Lapplands gymnasium Gällivare, de gör insugsskydd till snöskotrar av spillmaterial.

Många av oss kommer bli entreprenörer

Ökat antal UF-elever på flera yrkesprogram och utbildningsmaterial som handlar om cirkulär ekonomi och hållbar konsumtion för både högstadiet och gymnasiet. Det är två exempel på hur Ung Företagsamhets regioner i Norrland stärker entreprenörskapet hos unga.

I flera år har Familjen Kamprads stiftelse investerat i Ung Företagsamhet, med särskilt fokus på landsbygdskommuner, ökad kunskap om hållbart företagande och yrkesprogram. Enligt Ingvar Kamprads vilja och testamente även med en utveckling av företagsverksamhet i Norrland.

Något som redan bär frukt i de regioner inom Ung Företagsamhet som ingår i satsningen, Norrbotten, Västerbotten, Västernorrland, Jämtland och Gävleborg.

Ett exempel är ett nytt utbildningsmaterial kring cirkulär ekonomi och hållbar konsumtion, för elever både på högstadiet och gymnasiet, där spillmaterial från tillverkningsindustrin kan komma till användning för nya innovationer. Materialet har tagits fram av bland andra Ung Företagsamhet Norrbotten.

Ett annat exempel är att antal UF-elever ökat på flera yrkesprogram i regionerna ovan jämfört med förra året. Sammanslaget, för alla fem regioner, ökade exempelvis naturbruksprogrammet (19 %), barn- och fritidsprogrammet (32%) och fordon- och transportprogrammet. (38%).

Bara i Ung Företagsamhet Norrbotten har antalet UF-elever på fordon- och transportprogrammet ökat från 17 till 58 elever på ett år, hela 71 procent.

Några av dessa är Anton Andersson, Emil Nirlen, Jon Mattias Klemensson, Mårten Mäkelä, och William Renberg från Lapplands gymnasium Gällivare som driver Nordic Air Protection UF. Deras affärsidé är att sälja ett insugsskydd till snöskotrar. Skyddet görs av spillmaterial som de får från ett lokalt företag, berättar Jon Mattias Klemensson, hållbarhetsansvarig i företaget. Att få chansen att testa att driva UF-företag borde alla få göra, framförallt inom yrkesprogram, enligt honom.

– Det har varit jättebra, lite annorlunda men roligt att testa på. Ingen av oss hade drivit företag förrän nu så det är lite coolt. Många av oss kommer ju bli entreprenörer och ha egna firmor sen, så det är bra att lära sig, säger Jon Mattias.

Carolina Heimdahl, regionchef Ung Företagsamhet Norrbotten, ser positivt på utvecklingen.

– Dagens unga är morgondagens medarbetare och entreprenörer och vi behöver ännu fler unga som vågar förverkliga sina drömmar här i Norrbotten och i hela Norrland. Att få träna sig i entreprenörskap, redan i tidig ålder, stärker därför våra ungas livschanser och bidrar i förlängningen även till en positiv samhällsutveckling, säger hon.

Anna Carlström, kanslichef vid Familjen Kamprads stiftelse, betonar varför de vill investera i Ung Företagsamhet och varför de gläds åt resultaten kring exempelvis vissa yrkesprogram.

– Vi har sett vilken skillnad som Ung Företagsamhet gör för unga genom ett beprövat arbetssätt där unga får starta, driva, möta hinder, utveckla och avveckla företag. Ung Företagsamhet är en viktig arena och mötesplats för unga för att stimulera lärande, nyfikenhet och nytänkande. Att organisationen verkar i hela landet är av stort demokratiskt värde.

UF-företagande och mer entreprenörskap i skolan ger också fler vinster, som att exempelvis stärka lands- och glesbygd, enligt Anna Carlström.

– Under UF-året samarbetar ofta elever med lokala företag eller organisationer. Samarbetet ger vinster inte bara för eleverna utan även för företaget eller organisationen som får möjlighet att visa upp sig som en attraktiv arbetsgivare och på sikt kanske anställa.

”En win-win situation för alla”

Anna Carlström, kanslichef vid Familjen Kamprads stiftelse tycker att Ung Företagsamhet har ett stort demokratiskt värde då de verkar i hela landet.

Tove Jarl ny vd för Ung Företagsamhet

Tove Jarl är ny vd för Ung Företagsamhet Sverige.
– Jag är glad och hedrad över förtroendet att få leda en så samhällsviktig organisation. Ung Företagsamhet bidrar till en positiv samhällsutveckling genom att stärka ungas förmåga att tro på sig själva och vara företagsamma, säger hon.

Tove Jarl kommer närmast från en roll som vd för insikts- och analysbyrån Axiom Insights, som hon var med och grundade, och har sedan tidigare även bland annat varit chef för opinionsanalys vid Svenskt Näringsliv. Hon tillträdde rollen i augusti 2023.

– Det känns som en dröm som går i uppfyllelse att få leda och utveckla denna organisation som har en sådan viktig roll i att främja entreprenörskap, kreativitet och bidra till ökat självförtroende bland unga genom hela skolgången. Från grundskolan till vårt nätverk UF alumni Sverige, säger hon.

De främsta målen är att fortsätta driva organisationen framåt, stärka synligheten kring vad Ung Företagsamhet bidra med till samhället och utveckla organisationens arbete för att nå ännu fler ungdomar över hela landet. Ett arbete som är viktigare än någonsin i en ”utmanande och orolig tid med annalkande lågkonjunktur” enligt Tove.

– Genom att stärka vårt samarbete med skolor, näringsliv och samhälle vill jag säkerställa att vi ger alla unga samma möjlighet att utveckla sina företagsamma förmågor och bidra till hållbar utveckling inom näringslivet. En del i detta är att jobba för att entreprenörskapsutbildning ska integreras i den ordinarie läroplanen redan från grundskolan, säger hon.

Att UF-företagande borde belönas med meritpoäng är något som står på agendan.

– Idag väljer elever som vill studera vidare på universitet och högskola bort UF-företagande eftersom det inte ger meritpoäng. Det är för mig självklart att kunskaper kring att starta, driva och avveckla ett företag ska ge meritpoäng, säger Tove.

– UF-företagande ger eleverna möjlighet att utveckla viktiga entreprenöriella färdigheter, såsom problemlösning, kreativitet, beslutsfattande, teamarbete, och förmågan att ta initiativ. Dessa färdigheter är värdefulla för elevernas personliga utveckling och för deras framtida karriärer, oavsett om de väljer att bli företagare eller anställda, säger hon.

Carola Lemne, styrelseordförande för Ung Företagsamhet Sverige:

– Vi är väldigt glada över att utse Tove till ny vd och är övertygade om att hon är rätt person att leda verksamheten framåt mot vår vision; ett samhälle där alla unga får utveckla sin företagsamhet, säger hon.

Succé för UF alumni Weekends i Jönköping och Norrbotten

Inspirerande föreläsningar, workshops, casetävlingar med partners och nätverkande. UF alumni Weekend i Norrbotten och Jönköping – där UF alumni Winter Weekend hölls för första gången – var en succé.

UF alumni har sedan tidigare anordnat UF alumni Summer Weekend. Men i mars 2023 var det premiär för UF alumni Winter Weekend som hölls på Isaberg Mountain Resort utanför Jönköping.

De 50 platserna var slutsålda och förutom att njuta av skidåkning, eller spa-besök för de som hellre ville det, och mängder av nätverkande fanns även en case-tävling på schemat. Där fick UF-alumnerna hjälpa lokala företaget Isaberg Rapid med tips för hur de kan öka försäljningen.

Lördagskvällen bjöd på en galamiddag där även Grande final av Alumninästet avgjordes, där UF-företag som kvalat in pitchade digitalt och där en plats på SM i Ung Företagsamhet fanns i potten. Kort och gott en superhelg, summerade projektledaren Martin Skötte, från Ung Företagsamhet Jönköping.

– Vi är hur nöjda som helst. Det har gått över förväntan.

I augusti var det dags för UF alumni Summer Weekend, som för första gången hölls i Norrbotten. Det bjöds bland annat på företagsbesök, föreläsningar om den gröna omställningen men också om mjuka värden kopplat till entreprenörskap, casetävlingar och en galamiddag.

Uppslutningen och engagemanget från region, kommun och näringslivet var också stor. Bland annat så invigningstalade landshövdingen Lotta Finstorp (m), lokala entreprenörer föreläste och stod för casetävlingarna och Meta och Sparbanken Nord var partners till eventet.

– Vi hade en väldigt fin helg, nästan lite bättre än förväntat, där programmet genomsyrades av UF alumnis tre ledord, personlig utveckling, kontaktnät och entreprenörskap, säger My Bergström, projektledare på Ung Företagsamhet Norrbotten.

VI ÄR STOLTA ÖVER VÅRA PARTNERS

TACK FÖR ATT NI ÄR MED OCH BYGGER SVERIGES FRAMTID

ung företagsamhet
A Member of JA Worldwide

GULDPARTNERS

Ljungbergs Fonden
Fortnox
KPMG
Svenskt Näringsliv
Familjen Kamprads stiftelse
Hakon Swenson Stiftelsen
lime
Sparbankernas Riksförbund
Stockholmsmässan
Swedbank
Triton
Triton Advisers (Sweden) AB
VISMA | Spcs

SILVERPARTNERS

Clas Ohlson Foundation
Bertil Edlunds Stiftelse
PROTECTOR försäkring
Resurs
Wasa Kredit
FedEx Express

BRONSPARTNERS

Björn Lundén – förenklar ditt företagande
Citi Foundation
Carnegie
företagarna
Mellby Gård

PARTNERS

Bloomberg
BNI
euroclear
Post-trade made easy
Gallagher
Insurance | Risk Management | Consulting
GetAccept
ManpowerGroup

MEDIAPARTNER

SvD

MÄSSPARTNER

LOKA

MED STÖD FRÅN

Skolverket

Information

Scanna QR-koden så kan även du investera i Sveriges framtid